

SFEERVERSLAG informatieavond Oud-Empel, 10 OKTOBER 2024

Inleiding

Donderdag 10 oktober 2024 vond in Oud-Empel een 'dijkdorpsessie' plaats in het kader van dijkverbetering Lith-Bokhoven. Dit dijktraject loopt door het dorp wat een extra uitdaging met zich meebrengt voor de verbetering van de dijk. Dit geeft reden om vroeg in het proces met elkaar in gesprek te gaan. De avond richtte zich specifiek op de dijk in Oud-Empel. Er namen ongeveer 20 bewoners deel. Ze kregen een korte introductie van het project en gingen daarna in twee kleine groepen uiteen om samen het gesprek te voeren over de kwaliteiten en uitdagingen van het gebied. Tijdens deze bijeenkomst lag de nadruk op het ophalen en begrijpen van aandachtspunten van de bewoners.

Van de sessie is een sfeerverslag gemaakt: een combinatie van een beschrijving van de avond, enkele foto's en de belangrijkste resultaten. De presentatie vindt u los op de website. De resultaten van de dijkdorpsessie worden door het projectteam verwerkt en gebruikt in de daaropvolgende bijeenkomsten. Als u iets opgevallen is in dit verslag, of u wilt er op reageren, neem dan contact op met Sjors Hoek (shoek@aaenmaas.nl).

Welkomstwoord en plenaire start

De bijeenkomst begon met een welkom en een korte introductie over het project. Een deel van de groep is aanwezig geweest op de eerdere algemene informatieavond en het overige deel werd op deze avond voor het eerst over het project geïnformeerd. Er is stilgestaan bij de opgave van de dijkverbetering: het hele dijktraject van Lith tot Bokhoven moet worden verbeterd. Daarnaast is er ook stilgestaan bij de manieren waarop een dijk kapot kan gaan bij hoogwater.

Recentelijk is grondonderzoek uitgevoerd over de hele dijk, en enkele van de aanwezigen hadden die activiteiten inderdaad gezien. Dit onderzoek is essentieel om een scherper beeld van de dijkverbeteringsopgave te krijgen. Maar dan zal er ook nog enige spreiding blijven. Begin volgend jaar zijn de uitkomsten hiervan bekend.

Na de plenaire start zijn de deelnemers in twee kleinere groepen in gesprek gegaan met elkaar en het projectteam.

Verleden en heden van Oud-Empel

In de groepen werd over het heden, verleden en de toekomst van het dorp en de dijk in relatie tot de dijkverbetering gesproken.

In de geschiedenis van Oud-Empel speelt de Maas een belangrijke rol. Vroege bewoning ontstond op de hoogste delen van het landschap, stroomruggen die door de rivier zijn achtergelaten. Rondom Empel zijn redelijk veel sporen van die vroege bewoning gevonden. Zelfs de Romeinen kozen al voor deze hoge en droge delen van het rivierengebied.

Deze ruggen waren lange tijd genoeg om redelijk droge voeten te houden, maar in de middeleeuwen werden zijwenden en dorpspolders aangelegd om het dorp te beschermen tegen overstromingen. Ook Empel had zijn eigen dorpspolder. Vanaf de 13e eeuw werden grotere bedijkingen gerealiseerd om verschillende dorpspolders aan elkaar te maken, wat de basis vormde voor de huidige dijk.

De Maas was vroeger veel dynamischer, met meanders en overlaten (lage stukken dijk) om overtollig water af te voeren. De Beerse overlaat is de bekendste. Stond het water in de Maas hoog genoeg, dan ontstond er in het lage achterland een brede rivier tussen Beers tot aan Den Bosch. Hierdoor was de polder tussen Empel en Rosmalen een open gebied. In de 20e eeuw werd de rivier gereguleerd door het plan Lely, waarbij meanders werden afgesneden en de rivierbedding gestabiliseerd werd met kribben en stuwen. De Beerse Overlaat werd opgeheven. Hierdoor werd de afwatering verbeterd en veranderde het landschap rond het dorp.

Eind jaren negentig is de dijk langs de Maas ook verbeterd, mede naar aanleiding van de hoogwaterstanden die daarvoor zijn opgetreden. Een klein aantal van de aanwezigen hadden deze verbetering destijds meegemaakt. De ervaringen hiermee kwamen nadrukkelijk aan de orde. Destijds is er veel discussie en gesprek geweest tussen waterschap en de toenmalige bewoners voordat het ontwerp is gekozen zoals de dijk er nu bij ligt.

Nadat was stilgestaan bij de geschiedenis werd de huidige dijk besproken. Deelnemers benoemden de kwaliteiten van het dorp, met de dijk als belangrijke component daarvan. De deelnemers koesteren het prachtige uitzicht vanuit hun woningen op de uiterwaarden en Maas. Ook zijn de deelnemers trots op de uiterwaarden, de prettige wandelrondjes en het dorpskarakter en dat willen ze graag behouden. Daarbij worden door enkele deelnemers ook vragen gesteld over de nut en noodzaak van de dijkverbetering.

Daarnaast wordt de invloed van de stad gevoeld door de bewoners van Empel. Zo zijn er veel (negatieve) ervaringen met recreatiedruk op de uiterwaarden, veel motoren en wielrenners, onveilige verkeerssituaties op onoverzichtelijke plekken en overlast van feesten bij het viaduct.

Tijdens de verschillende groepsgesprekken zijn er verschillende ideeën voor de aankomende dijkverbetering benoemd. Men zag voornamelijk toekomst in maatregelen die passen bij het dorpse karakter en behoud van uitzicht. Hierbij werd onder andere de inzet van tijdelijke versterkingsmaatregelen (coupures) naar voren gebracht. Deze zijn bij de vorige dijkverbetering op enkele locaties geplaatst.

Afsluiting

De bijeenkomst werd plenair afgerond, waarin de belangrijkste bevindingen per groep werden samengevat. De twee groepen bleken op hoofdlijnen dezelfde onderwerpen besproken te hebben en variatie aan ideeën te hebben ingebracht.

Het projectteam heeft de gesprekken als erg waardevol ervaren, omdat ze meer inzicht in de wensen en zorgen van de bewoners hebben gekregen. De uitkomsten kunnen worden benut voor het uitwerken van verschillende denkrichtingen voor de dijkverbetering.